

Ευαγγελία Μισραχή

Για την «Αλιάνθη»:

(Βιβλιοπαρουσίαση στο περιοδικό «Αργοναύτης» τεύχος 3, 2008)

Βαγγέλης Φίλος: « Αλιάνθη», Ιωάννινα, 2007

Ο πεζός λόγος μολονότι στέκεται, παρουσιάζει με χαρακτηριστική επιμονή εκφραστικούς τρόπους που δεν είναι ως τώρα καθιερωμένοι. Πρόκειται για μια αποσπασματική γραφή, που αποτελεί νέα μορφή έκφρασης και μάλιστα στη δεκαετία του '70 μας είχε δώσει αρκετά δείγματα.

Αυτός ο αποσπασματικός λόγος κινείται μεταξύ του μη καθαρά ειπωμένου, του κρυφού και κατά κάποιον τρόπο αινιγματικού και χρησμικού λόγου. Είναι συνυφασμένος με την αγωνία, την απελπισία, την αβεβαιότητα και τους ενδόμυχους φόβους και όλα αυτά τείνουν προς μια ανίχνευση πολύ εσωτερική μέχρι της μεταφυσικής διάστασης – αυτού του τύπου -.

Φυσικά τίποτε δεν είναι άγνωστο, σ' όποιον έχει βιώσει παρόμοιες χαωτικές καταστάσεις είτε εγκατάλειψης είτε βίαιας απομάκρυνσης. Τ' απραγματοποίητα όνειρα συνοδεύουν κάθε ζωή.

Ο πεζογράφος καταγράφει όλη αυτή την ευαισθησία που συνθλίβει τον εαυτό του, αναζητώντας αιτίες, αφορμές και το τεράστιο απάντητο «γιατί». Όταν βρίσκεται κανείς σ' αυτή την κατάσταση, δεν μπορεί να επικοινωνήσει με τους άλλους όσο κι αν προσπαθήσει να βρει κοινές σκέψεις και να απλώσει γέφυρες ερωτικές κάπως στέρεες.

Συνήθως οι ευαίσθητοι έχουν πολλές απαιτήσεις και δεν συμβιβάζονται με την πραγματικότητα, γιατί έμαθαν να ζουν εκτός καθημερινότητας. Γι' αυτό κι επιβιώνουν με μεγάλη δυσκολία. Αυτό αποτελεί και το σημείο αναφοράς όλου του έργου στις μορφές τις διαφορετικές που μας το προσφέρει. Ακόμη και οι διάλογοι είναι μοναχικοί, απόλυτοι και άκαμπτοι.

Μαθαίνει ο άνθρωπος απ' όλες τις φάσεις της ζωής και της εσωτερικής του ανίχνευσης. Αυτό είναι γεγονός. Όμως υποφέρει καθώς ερευνά, γιατί δεν μπορεί πια να ελέγξει ούτε το στάδιο επικοινωνίας ούτε τις πράξεις του που είναι υπερβολικές. Τα θέλει όλα ή τίποτα. Μεγάλος εγκλωβισμός και φυλακή των ιδεών του. Τις κρατάει κλεισμένες αναγκαστικά και τον πνίγουν. Κι αυτές – όπως βλέπω – οι αναμνήσεις που διατηρεί ο ίδιος, είναι τόσο πνιγηρές και καταλυτικές.

Το προσωπικό του ύφος διαμορφώνει όλα τα διηγήματα, ακόμη κι αν ήταν χωριστά γραμμένα θα τ' αναγνώριζες αμέσως. Αυτό που κερδίζει τον προσεκτικό και απαιτητικό αναγνώστη είναι ότι διαβάσει κάτι το ξεχωριστό, το οποίο θ' αποτελέσει τύπο γραφής τα επόμενα χρόνια. Σαφές το προβάδισμά του.. επίσης ξέρει να συνδέει τα σκόρπια κομμάτια της αφήγησής του ακόμη κι όταν εξομολογείται. Σε πολλά σημεία συμβαίνει κι αυτό. Τότε συλλαμβάνεις ένα ερωτικό παραλήρημα να εμπλέκεται με την αγωνία αλλά κυρίως με την νοσταλγία της επιστροφής.

Το ονειρικό στοιχείο διάχυτο κι αυτό απαλύνει κάπως την όλη ατμόσφαιρα, ενώ συνάμα αποκαλύπτει την ικανότητα του πεζογράφου να μεταχειρίζεται κατάλληλα το λόγο του. Η

σιωπή, η στροφή, οι σταθμοί της σκέψης, της διήγησης και κυρίως η αναμέτρηση του λάθους, του κάθε λάθους.

Μέσα από όλη αυτή την περιήγηση βρίσκω την αισθητική υπόσταση που θέλει να παρουσιάσει στα πρόσωπα παρόντα-απόντα, πάντοτε παρόντα στην μνήμη και την ανάμνηση. Όλα κινούνται με μια άπιαστη ρευστότητα.

Τέλος αυτόν τον τρόπο της γραφής, που έχει επιλέξει συνειδητά, τον εργάζεται και τον καταθέτει χωρίς παραχωρήσεις. Ψάχνει, θυμάται, επαναφέρει κι όλα συνωθούνται σε ανόμοιες εικόνες αλλά νοητές.

Σε πολλαπλές σελίδες βρήκα εξαιρετικές σκέψεις και συλλήψεις με ένταση και με διορατικότητα. Ένα έργο διαφορετικό αλλά ωραίο.